

Strategirapport för Botswana 2010

1. INLEDNING

Utvecklingssamarbetet styrs av samarbetsstrategin för Botswana 2009-2013. Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med Botswana är *”stärkt socialt och miljömässigt hållbar ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom”*. Det finns två typer av samarbetsformer med Botswana: aktörssamverkan (ASV) och riktat stöd. Målet för ASV med Botswana är *”att stimulera och stärka framväxten av självbärande relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska och botswanska aktörer i syfte att bidra till målet för det selektiva samarbetet”*. Inom ASV är följande samarbetsområden särskilt viktiga: ekonomisk tillväxt, miljö och klimat, samt demokrati och mänskliga rättigheter. Riktat stöd ges till HIV/AIDS området. I takt med att de riktade insatserna inom HIV/AIDS fasas ut under strategiperioden ska Sida uttröna möjligheter för ASV också inom HIV/AIDS området.

2. FINANSIELL ÖVERSIKT

Landram för Botswana för 2010 uppgår till 40 MSEK. Av detta har cirka 50% avsatts för stöd till HIV/AIDS under året. Till och med den 31 augusti 2010 har totalt 8,957 MSEK utbetalats. Detta motsvarar 22% av anslaget för 2010.

	Delegerade medel 2010(MSEK)	Utbetalda medel jan-aug (MSEK)	Prognos jan-dec (MSEK)
Ekonomisk tillväxt		2,98	5,405
Miljö och klimat		2,053	6,322
Demokrati och Mänskliga Rättigheter		3,727	12,177
HIV/AIDS		0	10
Forskning		0	2,5
Övrigt		0,197	0,24
Totalt	40	8,957	36,644

De låga utbetalningarna till dags dato beror främst på problemen inom HIV/AIDS portföljen (se stycke 3.4). Det har också funnits utmaningar att få utbetalningar till stånd inom ASV. Ett antal större utbetalningar ska göras under hösten men trots detta finns det en risk att prognosen för ASV

inte nås. Detta beror delvis på osäkerheten kring användandet av medel allokerade till forskning/challenge facilities.

3. RESULTAT

3.1 Sektor 1: Ekonomisk tillväxt

Antal insatser: 2

Under perioden januari - augusti 2010 har ett nytt avtal undertecknats.

3.1.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Meeting Points Botswana

Insatsens huvudsakliga mål: målet med Meeting Points Botswana är att facilitera och stärka ansträngningarna med att utveckla aktörssamverkan mellan svenska och botswanska aktörer. Exportrådet ska som facilitator spela en katalytisk roll genom att främja handels-, näringslivs- och institutionellt samarbete vilket förväntas resultera i ökad aktörssamverkan mellan länderna.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills(MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
10,143	201001-201406	1,286	Exportrådet	ASV	100

Resultat:

Exempel på resultat som har uppnåtts under perioden är att aktörssamverkan har inletts mellan:

- Lunds Universitet, Botswana Innovation Hub (BIH) och Krinova Science Park
- Sustainable Business Mälardalen, Ministry of Minerals, Energy and Water Resources och Botswana Power Corporation

Andra resultat och samverkan:

- Vattenfall Power Consultants har fått uppdrag inom energy from waste
- Sustainable Business Mälardalen och Gaborone City Council planerar samarbete kring waste management samt vänorts samarbete mellan Örebro och Gaborone
- Diskussioner om samarbete mellan VINNOVA, Botswana Ministry of Health och Princess Marina Hospital
- Diskussioner om samarbete mellan Myndigheten för Samhällsberedskap (MSB) och Botswana National Disaster Management office

Insats 2: Meeting Points Mining

Insatsens huvudsakliga mål: Meeting Points Mining syftar till att stimulera

och stärka utvecklandet av hållbara relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska och botswanska aktörer inom mineral- och gruvsektorn. Avtalet mellan Sida och Sveriges geologiska undersökning (SGU) innefattar även motsvarande verksamhet i Namibia och Sydafrika med finansiering från dessa specifika landanslag.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
8	201007-201406	1	Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU)	ASV	100

Resultat:

Avtalet mellan Sida och SGU skrevs på 2010-07-05. SGU har tagit fram en strategi för hur de ska arbeta i södra Afrika. Eftersom insatsen ännu är så pass ny finns inga direkta resultat att rapportera om. Ett initialt resultat är diskussioner, i samarbete med Exportrådet, kring samarbeten mellan svenska aktörer och Botswana Chamber of Mines och Ministry of Minerals, Energy and Water Resources angående energieffektivisering inom gruvsektorn. Resultatrapportering och analys kommer i nästa års strategirapport. Programmet pågår enligt plan både med hänseende till implementering och utbetalningar.

3.1.2 Bedömning av strategimålet inom Ekonomisk Tillväxt

Sektormål: Stärkt kapacitet att öka handel och att öka ekonomisk diversifiering (processmål: öka ASV till att omfatta merparten av landallokeringen)

Den globala ekonomiska krisen har tagit hårt på Botswanas ekonomi och landet har upplevt en stor nedgång i BNP. Budgetunderskottet för budgetåret 2009/10 beräknas uppgå till 14% av BNP¹. Detta har haft effekt på de medel som regeringen har tillgång till för att satsa på utveckling. Trots detta, har ASV tagit fart i Botswana under perioden. Exportrådets aktiviteter har bidragit till att introducera och involvera fler och nya svenska aktörer till Botswana, vilket i ett flertal fall har lett vidare till diskussioner kring samarbeten. Den mest dynamiska utvecklingen har varit i gränsområdet mellan ekonomisk tillväxt och energifrågor. Botswana har satt upp ett antal "hubbar" för att attrahera och facilitera nya investeringar i Botswana (tex Botswana Innovation Hub (BIH) och det påbörjade samarbetet mellan BIH, Exportrådet och andra aktörer bedöms vara en gynnsam språngbräda för att involvera ytterligare aktörer till Botswana. Ytterligare synergieffekter med Meeting Points Mining samt miljöfacilitatorn (se 3.2.1) förväntas öka möjligheterna för ASV.

Det är svårt att på den korta tiden som strategin och insatserna har pågått, uppskatta påverkan (impact) av insatserna på sektornivå och den påverkan

¹ World Bank, Botswana Economic Update

som de har på ekonomisk utveckling och fattiga människors liv. Detta är också knutet till diskussionen kring hur vi mäter ASV (processmål versus utvecklingsmål). ASV involverar en hög grad av risktagande. En tydlig risk, som är genomgående för alla ASV-insatser, är att den globala ekonomiska krisens effekter på Botswanas ekonomi kommer att begränsa möjligheterna för Botswanas regering att stödja parter som vill engagera sig i ASV. Ytterligare en risk är svårigheter att intressera och attrahera svenska aktörer att engagera sig i Botswana då landet är relativt okänt och marknaden liten. Det finns också en risk för konkurrens om intresset och kapaciteten hos svenska aktörer mellan de länder där Sverige och Sida ska uppmuntra ASV. I ett försök att bemöta denna risk försöker Sida både direkt och genom facilitatorer markandsföra Botswana i så många fora som möjligt. Ovan risker är generiska för alla ASV-sektorer i strategin.

Biståndseffektivitet kommenteras under stycke 4.

3.2 Sektor 2: Miljö och Klimat

Antal insatser: 5. Under perioden januari - augusti 2010 har ett nytt avtal undertecknats.

3.2.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Capacity Development of Meteorological Services – Fas 2

Insatsens huvudsakliga mål: projektmålet är att uppgradera och stärka Department of Meteorological Services (DMS) i sin roll som nationell förmedlare av meteorologisk monitoring, prognostisering och vädervarningar, samt att kunna ge pålitliga väderprognoser för samhällsberedskap och kommersiella intressen.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills(MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
9	200804-201206	5,391	SMHI, DMS	ASV	100

Resultat:

Exempel på resultat som har uppnåtts under perioden är:

- DMS har utvecklat bättre och mer systematiska rutiner för underhåll av observationsstationer och mätinstrument
- DMS har utarbetat och implemeterat sitt eget databassystem för att läsa av akuta behov av underhåll av observationsstationerna
- DMS har förbättrat sina rutiner och sin förståelse för vilka krav som ställs på väderrapporter för flygfart för flygsäkerhet samt utvecklat system för att leverera mot detta
- Behovet av bättre kriterier för vädervarningar har framkommit och riktlinjer för att detta är under utarbetande

- Nya metoder för att analysera klimatförändringsdata har introducerats och DMS kan nu ta fram avancerad klimatförändringsstatistik

Det övergripande målet för projektet är riktat mot fattiga kvinnor/män/ flickor/pojkar då det nästan alltid är de fattigaste som råkar värst ut och är mest utsatta för extrema väderförhållanden som torka och översvämningar. Det är kapaciteten att förutsäga och kommunicera denna typ av extrema förhållanden som DMS håller på att utveckla. Projektet arbetar också aktivt med att öka andelen kvinnor som är aktiva i projektet både på botswansk och svensk sida.

Det har framkommit att projektet har lidit av interna kommunikationsproblem samt en minskad tilldelning av resurser till DMS från Botswanas sida. Detta har bland annat lett till en brist inom IT-miljön som påverkat projektet negativt samt att planerade resor för deltagare från DMS till Sverige har ställts in. Ett annat problem är den höga chefsomsättningen som har pågått på DMS. Det finns också ett potentiellt problem med konkurrens om mänskliga resurser och kapacitet mellan SMHI/DMS-projektet och ett nyligen påbörjat EU-finansierat projekt som på senare tid har tagit resurser från det svenska projektet. Seniora DMS-anställda som tidigare arbetade heltid med det svenska projektet återfinns nu på heltid i EU-projektet vilket har påverkat implementeringstakten i projektet. Utbetalningarna är något försenade men prognosen för året förväntas utbetalas i sin helhet.

Insats 2: ITP Climate Change

Insatsens huvudsakliga mål: att förse deltagarna med en kvalificerad teoretisk kunskapsbas och praktiska verktyg för att möjliggöra tvärsektorielt samarbete och stärka kapaciteten att förebygga och minska de negativa effekterna av klimatförändring. Insatsen är regional med deltagare från Namibia och Sydafrika med finansiering från dessa anslag.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
3,47	200905-201112	1,29	SMHI, SWECO	ITP/Indirekt ASV	100

Resultat:

De utvärderingar som har gjorts av kursarrangören pekar på att deltagarna är mycket nöjda med kursen. Det långsiktiga målet är att deltagarna ska applicera sina kunskaper för att bidra till att förebygga och minska effekterna av klimatförändringar i Botswana. Då det är för tidigt att dra några slutsatser om detta kommer fler resultat att rapporteras i efterföljande strategirapporter. Programmet går enligt plan både med hänseende till implementering och utbetalningar.

Insats 3: Miljöfaciliator

Insatsens huvudsakliga mål: att stimulera och stärka hållbara relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska och botswanska aktörer inom miljö och klimat. Avtalet mellan Sida och SWECO innefattar även motsvarande verksamhet i Namibia och Sydafrika med finansiering från dessa anslag

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
1,5	201006-201212	0	SWECO	ASV	100

Resultat:

Avtalet med SWECO skrevs under i juni 2010. SWECO levererade en första aktivitetsplan för de tre länderna i augusti och kommer att inkomma med en inception report i slutet på oktober. Mer konkret resultatrapportering och analys kommer i nästa års strategirapport.

3.2.2 Bedömning av strategimålet inom Miljö och Klimat

Sektormål: Stärkt kapacitet att hantera och motverka miljö- och klimatförändringar (processmål: öka ASV till att omfatta merparten av landallokeringen)

Botswana befinner sig ännu på ett initialt skede i att hantera och motverka miljö- och klimatförändringar. Dock har Botswanas regering insett vikten av att stärka sina åtaganden för att motverka hotet av klimatförändringar, och BIH har fått i uppdrag att skapa en plattform för forskning och utveckling inom förnyelsebar energi och bioteknik.

Ställt mot sektormålet befinner sig programmet ännu i ett tidigt skede. Genom att bidra till att skapa ökad kunskap både genom samarbetet mellan SMHI och DMS, genom ITP, och genom de nya partnerskap som förväntas komma till stånd genom arbetet av både miljöfaciliatorn och Exportrådet är det troligt att sektormålet kommer att uppnås under strategiperioden. De främsta riskerna är samstämmiga med de som nämns under 3.2.1 beträffande Botswanas möjlighet att finansiera ASV samt konkurrens för att få svenska aktörer att engagera sig i Botswana. Under perioden har SMHI/DMS-projektet påverkats negativt av minskade finansiella möjligheter från Botswanas sida att betala för planerade resor för DMS-personal till Sverige. Biståndseffektivitet och ASV behandlas i stycke 4. I samarbetet med DMS arbetar SMHI aktivt med att försäkra att projektet samarbetar och samkörs med andra stöd inom meteorologi/ klimatområdet.

3.3 Sektor 3: Demokrati och Mänskliga Rättigheter

Antal insatser: 5. Under perioden januari - augusti 2010 har två nya avtal undertecknats.

3.3.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Förstärkt kapacitet, system och administration inom landfrågor (LAPCAS- Improvement of Land Administration Procedures, Capacity and Systems)

Insatsens huvudsakliga mål: projektmålet är att stärka den institutionella kapaciteten för landadministration inom Ministry of Lands and Housing

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills(MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
10	200803-201312	2,79	Lantmäteriet, Ministry of Lands and Housing (MLH)	ASV	20

Resultat:

Projektet har sju komponenter under vilka ett antal resultat har uppnåtts. Exempel på resultat som har uppnåtts under perioden är:

- Utvecklad inventeringslista för existerande fastighetsnumrerings-system i Botswana (plot numbering system)
- Förslag till ny standard för fastighetsreferenssystem och tekniska ID har utvecklats (standard plot referencing system and technical ID)
- Kartläggning över den övergripande landallokeringsprocessen inom MLH har utvecklats
- Översyn av kritiska landadministrativa processer framtagen
- Rekommendationer för ett flertal förbättringar inom landadministration framtagna
- Inventering av tillgänglig samt nödvändig IT-kapacitet framtagen
- Kartläggning av nuvarande landregistreringsprocess gjord

Insatsen går enligt plan avseende både implementering och utbetalning. Det finns utmaningar inom några av komponenterna kopplade till brister inom IT-miljön samt underhåll. För att programmet ska kunna försätta utan förseningar är det av stor vikt att det tillkommer förbättringar inom dessa områden. Sida kommer att be om tydligare rapportering om genter och hur programmet arbetar med dessa frågor till nästa rapporteringsperiod.

Insats 2: Rehabilitering av ryggmärgsskadade – Princess Marina Hospital och Stiftelsen Spinalis

Insatsens huvudsakliga mål: att bidra till ett bättre liv för ryggmärgsskadade. Den primära målgruppen är personer med

ryggmärgsskador och den sekundära målgruppen är personer med andra typ av funktionshinder

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
7,7	200912-201212	2,9	Spinalis, Ministry of Health och Princess Marina Hospital	ASV	28

Resultat:

Projektet startade med en inception period och inceptionsrapporten inkom till Sida i juni 2010. Ett MoU har undertecknats mellan Spinalis och Botswana Ministry of Health, en detaljerad projektplan med SMART-indikatorer för uppföljning har utarbetats. Eftersom projektet ännu är så pass nytt finns inga resultat på outcome nivå att rapportera. Några resultat på aktivitetsnivå är att planerings- och start up workshops har hållits och svensk personal installerat sig i Botswana. Lokaler för verksamheten har ställts i ordning på Princess Marina. Programmet går enligt plan både med hänseende till implementering och utbetalningar. Mer fyllig rapportering och analys följer i nästa strategirapport.

Insats 3: Samarbete mellan Botswana Unified Revenue Service (BURS) och Skatteverket (STA)

Insatsens huvudsakliga mål: förbättrad efterlevnad av skatteregler och ökade skatteintäkter i Botswana

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
12,8	201004201312	0	Skattverket och BURS	ASV	50

Resultat:

Eftersom projektet ännu är så pass nytt finns inga resultat på outcome nivå att rapportera. Projektet startade med en inception period och inceptionsrapporten godkändes av Sida i september. Mer konkret resultatrapportering och analys kommer i nästa års strategirapport.

3.3.2 Bedömning av strategimålet inom Demokrati och Mänskliga Rättigheter

Sektormål: Stärka demokratiska institutioner och organisationer representerade av det civila samhället (processmål: öka ASV till att omfatta merparten av landallokeringen)

Insatsportföljen innehåller två projekt (LAPCAS och samarbetet mellan BURS och STA) som bidrar till att stärka demokratiska insitutioner, och som också har bidrar till förbättrade förhållanden för fattiga kvinnor, män, flickor och pojkar. Spinalisprojektet är mycket relevant utifrån både ett rättighets- och ett fattigdomsperspektiv. Portföljen behöver utvecklas under strategiperioden och bland annat bör samarbetet med civila samhällets organisationer utökas. Ett problem med att stödja civila samhället inom ASV är hur svenska och botswanska organisationer ska kunna fortsätta ett samarbete utan finansiellt stöd från utvecklings-samarbete. Det civila samhället i Botswana är svagt både med avseende på kapacitet och finanser. Allmänna risker förknippade med ASV tas upp under 3.2.1 och biståndseffektivitet tas upp under stycke 4.

3.4 Sector 4: HIV och AIDS

Antal insatser: 2. Under perioden januari - augusti 2010 har inga avtal undertecknats eller avslutats.

3.4.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Forum Syds HIV/AIDS program i Botswana

Insatsens huvudsakliga mål: stärka civila samhällets institutionella kapacitet inom rättighetsbaserat stöd, advocacy och monitoring inom HIV/AIDS.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills(MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
43,811	200612-201101	43,5	Forum Syd	Projektstöd	100

Resultat:

Forum Syds HIV/AIDS program i Botswana har haft ett antal problem och utmaningar under rapporteringsperioden och året dessförinnan. Tidigt 2010 kom en oren revisionsrapport in från en av de NGOs som är del av programmet. Programmet har sedan dess i princip stått stilla i den bemärkelse att inga fler utbetalningar har gjorts till några av partner organisationerna under rapporteringsperioden, få aktiviteter har genomförts vilket också har genererat magra resultat. Det som har framkommit i den preliminära analysen är att Forum Sydprogrammet varit för omfattande och ambitiöst kopplat till svag uppföljning och bristande kvalitetssäkring från Forum Syd. Ytterligare en utmaning för resultatrapportering är att programmet inte har haft tydliga indikatorer länkade till outputs och outcomes samt att ingen baseline har funnits från programmets start. Detta till trots gjordes en midterm review 2009 som rapporterar en del resultat. Exempel är:

- Genomförande av workshops för att ta upp angelägna frågor för riskpopulationer och framtagande, publicering och distribution av pamfletter om homofobi, sexuella olikheter, sex och sexualitet för homosexullea, bi-sexuella och transgender (HBT)
- Gratis rättshjälp har erbjudits genom en av de organisationer som har fått stöd från programmet
- Opinionsbildning för lagstiftning beträffande rättigheter för personer med HIV/AIDS, samt tillgång till vård för sårbara grupper
- Övervakning och uppföljning av regeringens stöd till och program för personer med HIV/AIDS
- Informationskampanjer genom bland annat 34 radioprogram. Outcome och/eller impact av dessa program har dock inte undersökts ännu

Programmet har haft hög personalomsättning, mycket låg kapacitet i de NGOS och CBOS som har varit del av programmet samt varit dåligt planerat utifrån tillgängliga resurser. Även om Forum Syd har gjort insatser för att leda och koordinera det partnerskapsforum som skulle skapas mellan NGOs aktiva inom HIV/AIDS har Forum Syd inte haft tillräcklig kapacitet att hantera de kompetens- och kapacitetsbehov som har funnits hos partnerorganisationerna. Rapportering som kommit till Forum Syd har varit bristfällig och detta gör att det är svårt att rapportera mot det övergripande målet för programmet. Detta till trots är det rimligt att anta att programmet har bidragit till ett antal positiva resultat för personer som lever med HIV/AIDS även om dessa inte har rapporterats tydligt. Sida håller för närvarande på att slutföra beredningen av ett nytt stöd inom HIV/AIDS. Detta program kommer att bygga på lärdomarna från Forum Syd programmet, ha en tydlig målbild samt innehålla en stark koppling till resultat och uppföljning från start.

Insats 2: Stöd till HIV/AIDS mainstreaming genom Ministry of Local Government (MLG) – Princess Marina Hospital och Stiftelsen Spinalis

Insatsens huvudsakliga mål: 1) stärkt kapacitet på lokal nivå att erbjuda ett effektivt och kvalitativt stöd till offentligtanställda
2) stärkt kapacitet på distrikt- och kommunalnivå att förebygga och minska effekterna av HIV/AIDS genom mainstreaming i andra utvecklingsprojekt.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
18	200712-201106	12	Ministry of Local Government	Projektstöd	100

Exempel på Resultat:

- 5 distrikt har erbjudit utbildning inom HIV/AIDS och hälsa inom byggnadsindustrin

- En situationsanalys gjordes för att utröna hur ett HIV/AIDS program på arbetsplatsen fungerade i Department of Local Government
- Family Care projektet utbildade 26 sjuksköterskor, 16 socialarbetare, 15 hälsovårdsassistenter och 12 community health care assistenter för att arbeta med family care i distrikten.

Programmet har försenats och utbetalningar har inte kunnat göras enligt plan. Programmet har inte heller gjort godkänd resultatrapportering. Ambassaden i Pretoria har undersökt problemet och det har framkommit att National Aids Council (NACA) utgör en flaskhals. Eftersom all finansiering till HIV/AIDS program utanför civila samhället måste gå genom NACA har detta påverkat programmet negativt. Sida och ambassaden håller på att utreda frågan med NACA och programmet kommer att avslutas i förtid om inga förändringar kommer till stånd.

3.4.2 Bedömning av strategimålet inom HIV och AIDS

Sektormål: Stärkta rättigheter för personer som lever med HIV/AIDS och ökade möjligheter för befolkningen att skydda sig (processmål: de riktade insatserna på HIV/AIDS området ska vara utfasade vid strategiperiodens slut och nationellt ägarskap och ledarskap stärks i genomförandet av den nationella HIV/AID planen)

En kort bakgrund till problemen inom HIV/AIDS sektorn har presenterats ovan. Överlämningen av HIV/AIDS portföljen från det regionala HIV/AIDS teamet i Lusaka till teamet för Selektivt Samarbete Södra Afrika var problematiskt och tidsödande. På grund av den tid det tog att få tillgång till och sätta sig in i all dokumentation tog det också en viss tid innan problemen i programmet uppdagades. En översyn av HIV/AIDS portföljen genomfördes i maj 2010 och efter detta har Sida arbetat med att dels få till stånd ett nytt fungerande program för den resterande strategiperioden och också arbetat med att gå till botten med de oegentligheter som uppkommit i revisionsrapporter för att få full klarhet i vad som har hänt i Fourm Syd programmet. Det är i detta läge inte möjligt att fullt ut rapportera om resultat mot sektormålet, men genom att en ny insats kommer att komma igång från och med november i år finns det goda grunder för att anta att det svenska stödet till HIV/AIDS sektorn i Botswana kommer att bidra till att Botswanas egna mål på området uppnås, samt att sektormålen nås under strategiperioden.

För att uppnå biståndseffektivitet har Botswanas regering bestämt att stöd till HIV/AIDS projekt i Botswana ska gå genom NACA. I Botswana finns det jämförelsevis få givare inom HIV/AIDS och Botswanas regering kvarstår som den främsta finansieringskällan för insatser mot HIV/AIDS med medel som går igenom National AIDS Council (NAC) och NACA. Dessvärre, eftersom processen för att ansöka om och få ut finansiering från NACA är så pass omfattande och komplicerad, samt att kvartalsvis

rapportering krävs, har detta skapat en flaskhals för både projekt riktade till offentlig sektor och projekt inom civila samhället. Forum Syd har bidragit till att främja biståndseffektiviteten genom att upprätta ett National Donor Committee i Botswana som omfattar alla givare till sektorn. Syftet med kommittén är att utbyta erfarenheter och utmaningar, förbättra samordningen och förhindra dubblering av insatser och finansiering. UNAIDS i Botswana har utvecklat en matris som kartlägger alla givare i Botswana.

3.5 Forskningssamarbete

En pilot med en så kallad *challenge facility* för alla ASV-länder för forskningssamarbete har provats under perioden. Ansökningarna ska utvärderas under oktober 2010. Inriktningen är på tillämpad forskning. Resultatrapportering och analys följer i nästa strategirapport.

4 Biståndseffektivitet (övergripande nivå)

Strategin anger att principerna om biståndseffektivitet och de åtaganden som gjorts i Parisdeklarationen och handlingsplanen från Accra ska styra genomförandet av alla riktade biståndsinsatser. Principerna ska också vara vägledande i arbetet med att genomföra aktörssamverkan.

Då aktörssamverkan baseras på aktörers egna intressen och initiativ är frågan om ägarskap och efterfrågestyrt samarbete i allt väsentligt hanterad. Bedömning av föreslagna samarbeten omfattar bl.a. landets utvecklingsagenda, möjligheten att använda den botswanska partens system för finansiell administrering och uppföljning, alignment och samordning av aktiviteter som involverar offentliga sektorn. Aktörssamverkanssamarbetet i Botswana inkluderar ett antal aktörer också utanför den centrala förvaltningen, såsom kommuner och akademiska institutioner och civila samhället.

Angående HIV och AIDS se 3.4.2.

5 TRE TEMATISKA PRIORITERINGAR OCH DE TVÅ PERSPEKTIVEN

Programportföljen är relevant utifrån rättighets- och fattigdomsperspektivet. Stödet till HIV/AIDS sektorn är tydligt kopplat till båda perspektiven och också inom ASV är kopplingarna tydliga, även om kasualkedjorna i vissa fall är längre. Stödet till landadministration och äganderätt av land är tydligt kopplad till rättigheter och också fattigdom genom den möjlighet till utveckling det ger att ha en ägodel att sätta i pant för att ta lån osv. Skattesamarbetet syftar till att skapa ökade skatteintäkter för landet som regeringen kan använda för sociala reformer och för att förbättra för landets fattiga. Detta är också nära knutet till principer om transparens och ansvarsutkrävande. Spinalisprojektet har också tydliga rättighetskopplingar för rätten till vård och rehabilitering till ett drägligt liv

också för ryggmärgsskadade. Det faktum att det idag inte finns någon offentlig vård eller rehabilitering för ryggmärgsskadade patienter i Botswana gör också projektet relevant utifrån ett fattigdomsperspektiv.

Demokrati, MR, främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling

Detta fokuseras bland annat på i Spinalprojektet, LAPCAS, Skattesamarbetet, samt HIV/AIDS-stödet. Stödet från SKL International till kommunförbundet i Botswana innefattar alla tre tematiska prioriteringarna och har sin utgångspunkt i de två perspektiven. Vidare uppmuntrar Sida Exportrådet att aktivt arbeta med CSR-frågor i de partnerskap mellan aktörer i Sverige och Botswana som de faciliterar. Det finns dialog om gender och jämställdhet i de flesta insatserna, tex SMHI/DMS och LAPCAS.

Mijö och klimat

Ett antal av insatserna bidrar till denna tematiska prioritering. Exempel är SMHI/DMS, LAPCAS, ITP och också ett flertal av de projekt som lisats under Meeting Points Botswana.

Det finns starka kopplingar och synergier mellan många insatser i portföljen som tillsammans bidrar till att stärka de två perspektiven och de tematiska prioriteringarna. Inom mänskliga rättigheter skulle portföljen kunna breddas till att också innefatta samarbete kring uttrycksfrihet, media och informationsfrihet. Eftersom biståndsformen för samarbetet med Botswana är aktörssamverkan kräver detta förstås ett intresse och initiativ från aktörer i båda länderna, något som Sida aktivt kan uppmuntra.

6 DEN KONTEXTUELLA RAMEN

Inga betydande förändringar har skett i landkontexten som påverkar utsikterna för att genomföra strategin och uppnå strategimålen med undantag för nedan:

- Den finansiella krisen har påverkat Botswanas regerings möjlighet att delfinansiera ASV i samma utsträckning som tidigare (se tex 3.2.1)
- Långsamma processer i resursfördelning från NACA som påverkat projektet med Ministry of Local Government

7 SLUTSATSER

- Intresset för ASV ökar både i Botswana och i Sverige och portföljen börjar komma upp i volymer
- Det är viktigt att påpeka att ASV är arbetsintensivt och kräver en hög grad av proaktivt arbete. Många av parterna är nya och behöver mer stöd och råd från Sida. Vidare är dessutom många av insatserna små i finansiella termer, då Sidas stöd ska vara

katalytiskt och begränsat, men detta betyder inte att föreberedelse, handläggning eller uppföljning är mindre krävande än för mer traditionellt samarbete

- Det är viktigt att understryka att det tar tid från det att ett avtal skrivits under till dess att utbetalningar genereras
- Challenge facilities är bra instrument för ASV men de försvårar möjligheterna till tydliga prognoser
- Att arbeta med och genom facilitatorer förväntas öka effektiviteten i att hitta och engagera bra partners i ASV. Samtidigt krävs det tid och arbete för att facilitatorerna ska förstå sin roll och bli helt självgående
- Så här långt har ASV dominerats av institutionellt samarbete. Mer arbete krävs för att se hur vi kan involvera privata aktörer och aktörer från civila samhället
- Det har varit ett problematiskt år för HIV/AIDS samarbetet. Förhoppningen är att det nya programmet som kommer igång i november ska komma till rätta med detta.
- En generell risk med ASV är att det inte finns nog med intresse från parter att engagera sig i samarbetet samt risken att ett påbörjat samarbete trots goda intentioner inte blir självbärande och bestående